

Kaz kapitola 1.

[1] Slova Kazatele, syna Davidova, krále v Jeruzalémě. [2] Pomíjivost, samá pomíjivost, řekl Kazatel, pomíjivost, samá pomíjivost, všechno pomíjí. [3] Jaký užitek má člověk ze všeho svého pachtění, z toho, jak se pod sluncem pachtí? [4] Pokolení odchází, pokolení přichází, ale země stále trvá. [5] Slunce vychází, slunce zapadá a dychtivě tihne k místu, odkud opět vzejde. [6] Vítr spěje k jihu, stáčí se k severu, točí se, točí, spěje dál, až se zas oklikou vrátí. [7] Všechny řeky spějí do moře, a moře se nepřeplní; do místa, z něhož vytékají, se zase vracejí k novému koloběhu. [8] Všechny věci jsou tak únavné, že se to ani nedá vypovědět; nenasytí se oko viděním, nenaplní se ucho slyšením. [9] Co se dálo, bude se dít zase, a co se dělalo, bude se znovu dělat; pod sluncem není nic nového. [10] Je něco, o čem lze říci: Hleď, to je cosi nového? I to bylo v dávných dobách, které byly před námi. [11] Nelze podržet v paměti věci minulé; a ani budoucí, které nastanou, nezůstanou v paměti těch, kteří budou potom. [12] Já, Kazatel, jsem byl králem nad Izraelem v Jeruzalémě. [13] Předsevzal jsem si, že moudře propátrám a prozkoumám vše, co se pod nebem děje. Úmornou lopotu vložil Bůh lidským synům, a tak se lopotí. [14] Viděl jsem všechno, co se pod sluncem děje, a hle, to vše je pomíjivost a honba za větrem. [15] Co je pokřivené, nelze napřímit, a čeho se nedostává, nelze spočítat. [16] Rozmlouval jsem se svým srdcem: Hle, nabyt jsem větší a hojnější moudrosti než ti všichni, kdo byli v Jeruzalémě přede mnou, mé srdce nabylo mnoho moudrosti a vědění. [17] Předsevzal jsem si, že poznám moudrost, poznám i ztřeštěnost a pomatenost. Poznal jsem však, že i to je honička za větrem, [18] neboť kde je mnoho moudrosti, ji i mnoho hoře, a čím víc vědění, tím víc bolesti.

Kaz kapitola 2.

[1] Řekl jsem si v srdci: Nuže, teď to zkusím s radovánkami a popřejí si dobrého. A hle, také to je pomíjivost! [2] O smíchu jsem řekl: Je to ztřeštěnost, o radosti pak: Co to provádíš? [3] Usmyslel jsem si, že své tělo osvěžím vínem, ačkoli mé srdce tihne k moudrosti, a že se chopím té pomatenosti, dokud nezjistím, co dobrého pod nebem mají lidští synové z toho, co konají ve vyměřených dnech svého života. [4] Podnikal jsem velkolepá díla, postavil jsem si domy, vysázal vinice, [5] založil si zahrady a sady a v nich vysadil kdekjaké ovocné stromy, [6] zřídil jsem si i vodní nádrže pro zavlažování lesních porostů. [7] Nakoupil jsem si otroků a otrokyň a měl jsem i doma narozenou čeleď, stád skotu a bravu jsem měl víc než všichni, kdo byli v Jeruzalémě přede mnou. [8] Nahromadil jsem si také stříbro a zlato a zabral i vlastnictví králů a krajin; opatřil jsem si zpěváky a zpěvačky i rozkoše synů lidských, milostnice. [9] Stal jsem se velikým a předčil jsem všechny, kteří byli v Jeruzalémě přede mnou; nadto při mně stála má moudrost. [10] V ničem, co si žádali mé oči, jsem jim nebránil, svému srdci jsem neodepřel žádnou radost a mé srdce se zaradovalo ze všeho, za čím jsem se pachtil, a to byl můj podíl ze všeho mého pachtění. [11] I pohlédl jsem na všechno, co bylo mýma rukama vykonáno, na své klopotné pachtění, a hle, všechno je pomíjivost a honba za větrem; a žádný užitek z toho pod sluncem není. [12] I pohlédl jsem a viděl moudrost i ztřeštěnost a pomatenost. Jaký člověk nastoupí po králi, jehož si ustanovili před tím? [13] Shledal jsem, že moudrost nese více užitku než pomatenost, jako světlo dává větší užitek než tma. [14] Moudrý má v hlavě oči, kdežto hlupák chodí ve tmě. Avšak i to jsem poznal, že tyž úděl potká oba dva. [15] V srdci jsem si řekl: Co potkává hlupáka, potká i mne. Nač jsem tedy byl tak nadměru moudrý? A v srdci jsem usoudil, že i to je pomíjivost. [16] Vždyť po moudrém ani po hlupákově nezůstane památka navěky; všechno, co bylo, bude v příštích dnech zapomenuto. Moudrý umírá stejně jako hlupák. [17] Pojal jsem nenávisť k životu, zošklivilo se mi, co se pod sluncem děje. To vše je pomíjivost a honba za větrem. [18] Pojal jsem v nenávisť všechno své klopotné pachtění pod sluncem, neboť jeho plody zanechám člověku, který bude po mně. [19] Kdo ví, bude-li moudrý nebo pomatený, přesto se však zmocní všeho, čeho jsem se při své moudrosti pod sluncem klopotně dopachtil. Také to je pomíjivost. [20] Odvrátil jsem se od toho se srdcem plným zoufalství nad vším svým klopotným pachtěním pod sluncem. [21] Některý člověk se pachtí moudře, dovedně a prospěšně, ale musí svůj podíl předat člověku, který se s tím nepachtil. Také to je pomíjivost a prašpatná věc. [22] Vždyť co má člověk z veškerého svého pachtění, z honičky za žádostmi svého srdce, z toho, jak se pod sluncem pachtí? [23] Všechny jeho dny jsou samá bolest a jeho lopota je plná hoře; jeho srdce mu nedá spát ani v noci. I to je pomíjivost. [24] Není pro člověka dobré jíst a pít a při svém pachtění se aspoň pomět? Shledal jsem, že i to je z Boží ruky. [25] Vždyť kdo jidal a dopřál si víc než já? [26] Bůh dal člověku, který je mu milý, dává moudrost a poznání i radost. Hříšníka však nechá lopotit se, shánět a hromadit věci, které nakonec musí předat tomu, kdo se zalíbí Bohu. Také to je pomíjivost a honba za větrem.

Kaz kapitola 3.

[1] Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas: [2] Je čas rození i čas umírání, čas sázet i čas trhat; [3] je čas zabíjet i čas léčit, čas bořit i čas budovat; [4] je čas plakat i čas smát se, čas truchlit i čas poskakovat; [5] je čas kameny rozhazovat i čas kameny sbírat, čas objímat i čas objímání zanechat; [6] je čas hledat i čas ztracet, čas opatrovat i čas odhazovat; [7] je čas roztrhávat i čas sešívát, čas mlčet i čas mluvit; [8] je čas milovat i čas nenávidět, čas boje i čas pokoje. [9] Jaký užitek má ten, kdo pracuje, ze všeho svého pachtění? [10] Viděl jsem lopotu, kterou Bůh uložil lidským synům, a tak se lopotí. [11] On všechno učinil krásně a v pravý čas, lidem dal do srdce i touhu po věčnosti, jenže člověk nevystihne začátek ani konec díla, jež Bůh koná. [12] Poznal jsem, že není pro něho nic lepšího, než se radovat a konat v životě dobro. [13] A tak je tomu s každým člověkem: to, že jí a pije a okusí při veškerém svém pachtění dobrých věcí, je dar Boží. [14] Poznal jsem, že vše, co činí Bůh, zůstává navěky; nic k tomu nelze přidat ani z toho ubrat. A Bůh to učinil, aby lidé žili v bázni před ním. [15] Co se děje, bylo odedávna, a co bude, i to bylo; a Bůh vyhledává, co zašlo. [16] Dále jsem pod sluncem viděl: na místě práva - svévole, na místě spravedlnosti - svévole. [17] Řekl jsem si v srdci: Spravedlivého i svévolníka bude soudit Bůh, nastane čas soudu nad vším děním, nad vším, co se koná. [18] Řekl jsem si v srdci: To se stane kvůli synům lidským, aby je Bůh tříbil, aby nahlédli, že je to s nimi jako se zvířaty. [19] Vždyť úděl synů lidských a úděl zvířat je stejný: Jedni jako druzí umírají, jejich duch je stejný, člověk nemá žádnou přednost před zvířaty, neboť všechno pomíjí. [20] Vše spěje k jednomu místu, všechno vzniklo z prachu a vše se v prach navrací. [21] Kdo ví, zda duch lidských synů stoupá vzhůru a duch zvířat sestupuje dolů k zemi? [22] Shledal jsem, že není nic lepšího, než když se člověk raduje z toho, co koná, neboť to je jeho podíl. Kdo mu dá nahlédnout, co se stane po něm?

Kaz kapitola 4.

[1] Znovu jsem pohleděl na všechnen útisk, který se pod sluncem děje. Hle, slzy utiskovaných, a oni jsou bez utěšitele, jejich utiskovatelé mají v rukou

moc, a oni jsou bez utěšitele. [2] Vychvaloval jsem mrtvé, kteří dávno zemřeli, více nežli živé, kteří ještě žijí. [3] Ale nad oboje líp je na tom ten, kdo ještě není a nevidí zlo, které se pod sluncem děje. [4] Viděl jsem též všechno pachtění i vše, co prospěšného se koná, a jak přítom jeden na druhého žárí. Také to je pomíjivost a honba za větrem. [5] Hlupák skládá ruce v klín a užírá se. [6] Lepší na dlaň odpočinku než hrstě plné pachtění a honby za větrem. [7] A znovu jsem pohleděl, jak všechno pod sluncem je pomíjivé. [8] Někdo je sám a nikoho nemá, ani syna ani bratra, a všechno jeho pachtění nebere konce, jeho oko se bohatství nenasytí. "Pro koho se pachtím a sám se připravuji o pohodlí?" Také to je pomíjivost a úmorná lopota. [9] Lépe dvěma než jednomu, mají dobrou mzdu ze svého pachtění. [10] Upadne-li jeden, druh jej zvedne. Běda samotnému, který upadne; pak nemá nikoho, kdo by ho zvedl. [11] Také leží-li dva pospolu, je jim teplo; jak se má však zahřát jeden? [12] Přepadnou-li jednoho, postaví se proti nim oba. A nit trojitá se teprv nepřetrhne! [13] Lepší nuzný moudrý chlapec než starý král, ale hloupý, který nedovede přijmout poučení. [14] Vyšel z vězení a stal se králem, narodil se jako chudás a došel království. [15] Shledal jsem, že všichni žijí, ti, kdo chodí pod sluncem, byli při tom druhém, při chlapci, jenž nastoupil po něm. [16] Nesčetný byl všecken lid, jemuž byl v čele, ale radovat se z něho nebude už příští pokolení. Věru i to je pomíjivost a honba za větrem. [17] Dej si pozor na každý krok, když jdeš do Božího domu. Pohotovější buď k slyšení než k přinášení obětí jak hlupáci; ti ani nevědí, že činí něco zlého.

Kaz kapitola 5.

[1] Ústa spěšně neotvírej, neukvapuj se v srdci, když máš pronést slovo před Bohem; vždyť Bůh je v nebi a ty na zemi, tak ať jsou nemnohá tvá slova. [2] Po mnohé lopotě přichází sen; hlupák se ozývá mnoha slovy. [3] Ty, když se zavážeš Bohu slibem, splň jej bez meškání, neboť v hlupácích nemá Bůh zalíbení. Co slíbíš, to splň! [4] Lépe je, když neslibuješ, než když slíbíš a neplníš. [5] Nedovol svým ústům, aby svedla ke hříchu tvé tělo, neříkej před Božím poslem: "To byl omyl." Proč se má Bůh rozlítit pro to, cos řekl, a zničit dílo tvých rukou? [6] Kde mnoho snů, tam samá pomíjivost, samá prázdná slova. Ty se však boj Boha! [7] Uvidíš-li, že je v kraji chudých utiskován, že je znásilňováno právo a spravedlnost, nediv se té zvůli; vyšší hlídá vysokého a nad nimi jsou ještě vyšší. [8] Ale při tom všem vydává země užitek, vždyť pole slouží i králi. [9] Kdo miluje peníze, peněz se nenasytí, kdo miluje hojnost, nemá nikdy dosti. Také to je pomíjivost. [10] Když se rozmnožuje jmění, množí se i příživníci. Jaký prospěch z toho mává vlastník? Ledaže se na to může dívat. [11] Sladký je spánek toho, kdo pracuje, ať jí málo nebo mnoho, ale boháčovi nedopřeje spánku sytost. [12] Je zlý neduh, který jsem pod sluncem viděl: vlastníkovi je ke zlému bohatství, jež střeží. [13] Po úmorné lopotě může o bohatství přijít a syn, jehož zplodil, stojí s prázdnou rukou. [14] Jako vyšel z života své matky, nahý zase odchází, jak přišel, a za svoje pachtění si nic neodnese, ani co by se do ruky vešlo. [15] A také to je zlý neduh: Každý odejde, jak přišel; jaký užitek má z toho, že se pachtil a honil vítr? [16] Nadto po všechny dny jídal ve tmě, a takového hoře, nemoci a hněvu! [17] Hle, co jsem shledal: Je dobré a pěkné, aby člověk jedl a pil a měl se dobře při veškerém klopotném pachtění pod sluncem v časných dnech života, které mu dal Bůh, neboť to je jeho podíl. [18] Tak je tomu s každým člověkem; to, že mu Bůh dal bohatství a poklady i možnost užívat jich, brát svůj podíl a radovat se při svém pachtění, je dar Boží. [19] Ten totiž příliš nemyslí na dny svého života, protože Bůh oblažuje jeho srdce radostí.

Kaz kapitola 6.

[1] Je zlo, které jsem pod sluncem viděl, a je mezi lidmi časté: [2] Někomu Bůh dává bohatství a poklady i slávu, takže nepostrádá pro sebe nic z toho všeho, po čem touží. Bůh však mu nedá možnost toho užívat a má z toho užitek někdo cizí. To je pomíjivost a zlý neduh. [3] Kdyby někdo zplodil synů sto a byl živ mnoho let a bylo sebevíc dnů jeho věku, pokud dobra neužil a nebyl řádně pohřben, pravím, že mrtvý plod je na tom lépe než on. [4] Vešel do pomíjivosti, zapadl v temnotách a temnotou je přikryto jeho jméno; [5] ani slunce nespáčil, nic nepoznal a má klidu víc než onen člověk. [6] A kdyby žil dvakrát tisíc let a dobra neokusil, zdali oba neodejdou do stejného místa? [7] Všechno lidské pachtění je pro ústa, duše ukojena není. [8] A jakou má přednost moudrý před hlupákem? Co má z života utištěný, i kdyby žít uměl? [9] Lepší je, co vidí oči, než za čím se žene duše; i to je pomíjivost a honba za větrem. [10] Cokoli vzniklo, dávno dostalo své jméno. A je známo, že ten, jenž byl nazván Adam (to je Člověk), nemůže se přít s tím, který má převahu nad ním. [11] Čím více slov, tím více pomíjivosti. A jaký užitek má z toho člověk? [12] Kdo může vědět, co je člověku v životě k dobru, v časných dnech jeho pomíjivého žití, jež jako stín mu plynou? Kdo oznámí člověku, co pod sluncem nastane po něm?

Kaz kapitola 7.

[1] Dobré jméno je nad výborný olej a den smrti nad den narození. [2] Lépe je jít do domu truchlení než vejít do domu hodování, neboť tam je zřejmé, jak každý člověk skončí, a živý si to může vzít k srdci. [3] Lepší je hoře než smích, neboť zachmuřelá tvář prospívá srdci. [4] Srdce moudrých je v domě truchlení, ale srdce hlupáků v domě radovánek. [5] Lépe je slyšet důtku od moudrého než poslouchat opěvování od hlupáků, [6] neboť jako praskot trní pod hrcem je smích hlupáka. I to je pomíjivost. [7] Útlak i z moudrého udělá zřetěštěnce a dar ničí srdce. [8] Lepší je zakončení věci než její počátek, lepší je trpělivost nežli povýšenost. [9] Nepropukej v náhlé hořekování, neboť hořekování si hová v klíně hlupáků. [10] Neříkej: "Čím to je, že dny dřívější byly lepší než tyto?" To není moudré, ptáš-li se na to. [11] Dobrá je moudrost, jakož i dědictví, užitečná těm, kdo vidí slunce; [12] být ve stínu moudrosti je jako být ve stínu peněz, avšak užitečnější je poznat moudrost: ta zachovává život tomu, kdo ji má. [13] Pohleď na Boží dílo! Kdo může narovnat, co on zkřivil? [14] V den dobrý užívej dobra a v den zlý si uvědom, že ten i onen učinil Bůh proto, aby se člověk nedozvėděl, co bude po něm. [15] To všechno jsem viděl ve dnech své pomíjivosti: Spravedlivý hyne i při své spravedlnosti a svévolník dlouho žije i při své zlobě. [16] Nebud' příliš spravedlivý ani nadmíru moudrý; proč by ses měl zničit? [17] Nebud' příliš svévolný a nebud' jako pomatenec; proč bys umíral, než vyprší tvůj čas? [18] Bude dobře, když se tohoto přidržíš a ono nespustíš ze zřetele; vždyť kdo se bojí Boha, ujde obojímu. [19] Moudrost dává moudrému více síly, než jakou má deset mocných v městě. [20] Není na zemi člověka spravedlivého, aby konal dobro a nehrěšil. [21] Nevšímej si všech řečí, které se vedou, abys neuslyšel, jak tě zlehčuje tvůj otrok. [22] Sám v srdci víš, žes i ty častokrát zlehčoval druhé. [23] To všechno jsem chtěl vyzkoušet moudrostí; řekl jsem si: Budu moudrý. Ale moudrost se ode mne vzdalovala. [24] Daleko je to, co se stalo, hluboko, přehluboko; kdo to nalezne? [25] Zaměřil jsem se cele na to, abych poznal a prozkoumal a vyhledal moudrost a smysl všeho, abych poznal i hloupou svévoli a zřetěštěnou pomatenost. [26] A přicházím na to, že trpčí než smrt je žena, je-li léčkou, je-li její srdce síť a ruce pouta. Kdo je Bohu milý, unikne jí, hříšník jí však bude lapen. [27] Hleď, na to jsem přišel, řekl Kazatel, když jsem porovnával jedno s druhým, abych se dopídl smyslu, [28] jež jsem stále hledal a

nenalézal: Mezi tisíci jsem našel jednoho člověka, ale ženu jsem mezi těmi všemi nenalezl. [29] Hleď, jenom na to jsem přišel, že Bůh sice učinil člověka přímého, ten však vyhledává samé smyšlenky.

Kaz kapitola 8.

[1] Kdo se vyrovná moudrému a kdo zná výklad věcí? Moudrost prosvítí člověku tvář, i tvrdost jeho tváře se změní. [2] Pravím: Dbej na králův rozkaz, a to kvůli přísaze Boží. [3] Neodcházej náhle od něho, nestůj při zlé věci; neboť on může učinit všechno, co se mu zlíbí. [4] Vždyť královo slovo má moc a kdo mu řekne: "Co to děláš?" [5] Kdo dbá na příkazy, neokusí nic zlého, srdce moudrého ví, že nastane čas soudu. [6] Nad každým děním nastane čas soudu; na člověku je mnoho zlého. [7] Nikdo neví, co nastane; kdo oznámí člověku, jak bude? [8] Není člověka, jenž by měl svého ducha v moci, nezadrží jej, nemá moc nade dnem smrti; z toho boje není východiska, svévole nezachrání toho, kdo ji páchá. [9] To všechno jsem viděl, když jsem si předsevzal zabývat se vším, co se pod sluncem děje v čase, kdy má člověk moc nad člověkem a působí mu zlo. [10] Hned nato jsem pohleděl na pohřbené svévolníky; přicházivali a odcházeli ze svatého místa a ve městě se zapomínalo, jak jednali. Také to je pomíjivost. [11] Poněvadž nad zločinem není hned vykonán rozsudek, tíhne srdce lidských synů k páchání zla. [12] Přestože hříšník páchá zlo stokrát a lhůta se mu prodlužuje, já vím, že dobře bude těm, kdo se bojí Boha, těm, kdo se bojí jeho tváře. [13] Avšak svévolníkovi se dobře nepovede, život se mu ani o den neprodlouží, bude jako stín, protože nemá bázeň před Boží tváří. [14] Další pomíjivost, která se na zemi vyskytuje: Jsou spravedliví, které jako by poznamenalo dílo svévolníků, a jsou svévolníci, které jako by poznamenalo dílo spravedlivých. Řekl jsem si, že i to je pomíjivost. [15] I vychloval jsem radost, protože pro člověka není pod sluncem nic lepšího než jíst a pít a radovat se. To ho provází při jeho pachtění ve dnech života, které mu Bůh pod sluncem dopřál. [16] Jakmile jsem si předsevzal poznat moudrost, viděl jsem, co je na zemi lopoty; ve dne ani v noci člověk neokusí spánku. [17] Spatřil jsem též, že veškeré dílo Boží, dílo, které se pod sluncem koná, není člověk schopen postihnout; ať se při tom hledání pachtí sebevíc, všechno nepostihne. Ani moudrý, řekne-li, že zná to či ono, není schopen všechno postihnout.

Kaz kapitola 9.

[1] O tom všem jsem uvažoval a ve všem tom jsem zjistil, že spravedliví a moudří i jejich práce jsou v ruce Boží. Člověk neví, co milovat ani co nenávidět, cíl všeho je před ním. [2] Všechno je u všech stejné: stejný úděl má spravedliví i svévolný, dobrý a čistý i nečistý, obětující i neobětující; dobrý je na tom jako hříšník, přísahající jako ten, kdo se přísahat bojí. [3] Na všem, co se pod sluncem děje, je zlé to, že všichni mají stejný úděl a že srdce lidských synů je naplněno zlobou; po celý svůj život mají v srdci samé ztřeštěnosti a pak se odeberou k mrtvým. [4] Kdo tedy bude vyvolen? Všichni, kdo žijí, mají naději. Vždyť živý pes je na tom lépe než mrtvý lev. [5] Živí totiž vědí, že zemrou, mrtví nevědí zhola nic a nečeká je žádná odměna, jejich památka je zapomenuta. [6] Jak jejich láska, tak jejich nenávisť i jejich horlení dávno zanikly a nikdy se již nebudou podílet na ničem, co se pod sluncem děje. [7] Jdi, jez svůj chléb s radostí a popíjej své víno s dobrou myslí, neboť Bůh již dávno našel zalíbení ve tvém díle. [8] Tvé šaty ať jsou v každé době bílé a tvá hlava ať nepostrádá vonný olej. [9] Uživej života se ženou, kterou sis zamiloval, po všechny dny svého pomíjivého života. To ti je pod sluncem dáno po všechny dny tvé pomíjivosti, to je tvůj podíl v životě při tvém klopotném pachtění pod sluncem. [10] Všechno, co máš vykonat, konej podle svých sil, neboť není díla ani myšlenky ani poznání ani moudrosti v říši mrtvých, kam odejdeš. [11] Opět jsem pod sluncem viděl, že běh nezávisí na snaze hbitých ani boj na bohatýrech ani chléb na moudrých ani bohatství na rozumných ani přízeň na těch, kdo mají poznání, ale jak kdy každému z nich přeje čas a příležitost. [12] Vždyť člověk ani nezná svůj čas. Je jako ryby, které se chytají do zlé sítě, a jako ptáci chytaní do osidla. Jako na ně, tak i na lidské syny bývá políčeno ve zlý čas, který je náhle přepadá. [13] Také jsem spatřil pod sluncem tuto moudrost a jevila se mi veliká: [14] Bylo malé město a v něm hrstka mužů. Tu přitáhl na ně velký král, obklíčil je a zbudoval proti němu mohutné násypy. [15] Našel se pak v něm nuzný moudrý muž, který by byl to město svou moudrostí zachránil, ale nikdo si na toho nuzného muže ani nevzpomněl. [16] Řekl jsem si: Lepší je moudrost než síla, třebaže modrostí toho nuzáka pohrdli a jeho slova nebyla slyšena. [17] Slova moudrých v klidu vyslechnutá jsou lepší než křik toho, který panuje nad hlupáky. [18] Moudrost je lepší než válečné zbraně, mnoho dobrého však zničí jediný hříšník.

Kaz kapitola 10.

[1] Mrtvé mouchy způsobí, že mastičkářův olej páchne a kvasí; stejně působí špetka pomatenosti, je-li ceněna víc než moudrost a čest. [2] Moudrý má srdce na pravém místě, hlupák na nepravém. [3] Pomatenec, i když jde po cestě, je bez rozumu, o každém však říká: "To je pomatenec!" [4] Zvedne-li se proti tobě vladařova nevole, své místo neopouštěj, mírnost může zabránit velikým hříchům. [5] Zlo, jež jsem pod sluncem vidal, je omyl, k němuž dochází u mocnáře: [6] Na vysoké místo se dosadí pomatenec, kdežto schopní zůstávají sedět dole. [7] Viděl jsem otroky na ořích, kdežto knížata jak otroky chodit pěšky. [8] Kdo kope jámu, spadne do ní, toho, kdo strhává zeď, uštkne had. [9] Kdo láme kámen, přichází k úrazu, kdo štípe dříví, je při tom ohrožen. [10] Ztupí-li se sekera a nenaostří-li se znovu, je nutno víc napnout síly. Užitečná a prospěšná je moudrost. [11] Uštkne-li had, dřívě než byl zařikán, zaklínač pranic neprospěje. [12] Slova z úst moudrému příjemně plynou, kdežto hlupáka vlastní rty pohlcují. [13] Sotvaže promluví, prozradí pomatenost, a když domluví, zlou ztřeštěnost. [14] Pomatenec má plno řečí. Co nastane, člověk neví, a kdo mu oznámí, co bude po něm? [15] Hlupáci se unavují pachtěním, nevědí ani, kudy jít do města. [16] Běda tobě, země, je-li tvým králem chlapec a tvá knížata hodují z jitra! [17] Blaze tobě, země, je-li tvůj král vznešeného rodu a tvá knížata jídají v náležitý čas pro posílení, a ne pro opilství. [18] Pro lenošení sesouvá se krov, pro nečinnost rukou zatéká do domu. [19] K obveselení se strojí pokrm a radost životu dává víno; peníze vyřeší všechno. [20] Králi nezlořeč ani v myslí, boháčovi nezlořeč ani v pokojíku, kde uléháš, neboť nebeské ptačtvo roznese ten hlas, okřídlenec vyrazí každé slovo.

Kaz kapitola 11.

[1] Pouštěj svůj chléb po vodě, po mnoha dnech se s ním shledáš. [2] Rozdej svůj díl mezi sedm, ba i osm, nevíš, co zlého se na zemi stane. [3] Jestliže mraky se naplní, spustí se na zemi déšť; jestliže strom padne k jihu či na sever, zůstane na místě, kam padl. [4] Kdo příliš dá na vítr, nebude sít, kdo hledí na mraky, nebude sklízet. [5] Jako nevíš, jaká je cesta větru, jak v životě těhotné vznikají kosti, tak neznáš dílo Boha, který to všechno

koná. [6] Rozsévej své símě zrána, nedopřej svým rukám klidu do večera, neboť nevíš, zda se zdaří to či ono, či zda obojí je stejně dobré. [7] Sladké je světlo a vidět slunce je milé očím. [8] I když se člověk dožije mnoha let, ať se z nich raduje ze všech, ale na dny temnoty ať pamatuje, že jich bude mnoho. Cokoli přijde, je pomíjivost. [9] Raduj se, jinochu, ze svého mládí, uživej pohody ve svém jinošství a jdi si cestami svého srdce, za vidinou svých očí. Věz však, že tě za to všechno Bůh postaví před soud. [10] Hoře si ze srdce vyklid' a drž si od těla zlo, vždyť mládí a úsvit jsou pomíjivé.

Kaz kapitola 12.

[1] Pamatuj na svého Stvořitele ve dnech svého jinošství, než nastanou zlé dny a než se dostaví léta, o kterých řekneš: "Nemám v nich zalíbení"; [2] než se zatmí slunce a světlo, měsíc, hvězdy, a vrátí se po dešti mraky. [3] V ten den se začnou třást strážcové domu a mužové zdatní se zkrhčí a mlečky nechají práce a bude jich málo, a ty, kdo hledí z oken, obestře temnota, [4] a zavrou se dveře do ulice a ztiší se hlas mlýnku a vstávat se bude za šveholu ptactva a všechny zpěvy budou znít přidušeně. [5] A člověk se bude bát výšek a úrazů na cestě; a rozkveté mandloň a těžce se povleče kobylka a kapara ztratí účinnost. Člověk se vydá do svého věčného domu a ulicí budou obcházet ti, kdo naříkají nad mrtvými. [6] Pamatuj na svého Stvořitele, než se přetrhne stříbrný provaz a rozbije se mísa zlatá a džbán se roztrhne nad zřídlem a kolo u studny se zláme. [7] A prach se vrátí do země, kde byl, a duch se vrátí k Bohu, který jej dal. [8] Pomíjivost, samá pomíjivost, řekl Kazatel, všechno pomíjí. [9] Zbývá jen dodat, že Kazatel byl moudrý, lid stále poznání vyučoval; přemýšlel a bádal a složil přísloví mnohá. [10] Kazatel se snažil najít výstižná slova; tak bylo zapsáno, co je pravé, slova pravdy. [11] Slova moudrých jsou jako bodce, jako vbité hřeby jsou slova sběratelů, pastýřem jediným proslovená. [12] Nadto pak zbývá, synu můj, říci: Přijmi poučení! Spisování mnoha knih nebere konce a mnohé hloubání unaví tělo. [13] Závěr všeho, co jsi slyšel: Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí. [14] Veškeré dílo Bůh postaví před soud, i vše, co je utajeno, ať dobré či zlé.